

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5:50 mesečno.
četrletno K 16:50.
Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Mesečno K 5.—. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 5. uri popoldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Nemška grozodejstva na Koroškem.

(Konec.)

Na jugoslovanske vojake so streljali ne samo nemški vojaki, marveč tudi civilisti. Tako so v Velikovcu na Franca S. in njegov oddelek dne 2. maja streljali sodnik (I) dr. Fürstbauer, posojilnični uradnik Rigl, čevljar Medved, učiteljica (I) Hoder in še mnogokateri drugi neznanega imena iz pušk, neki Šamer pa je na »Bürgerlust« celo imel postavljeno strojnico in je iz nje streljal na umikajoče se naše vojake.

Dne 29. aprila so Nemci razglasili mobilizacijo do 42. leta, katero pa so pozneje znižali na letnike do 26. rojstnega leta. Pod orožje so silili Slovence prav tako kakor Nemce. Kdor Slovencev se ni hotel ukloniti in ni maral v boj zoper svoje rojake, tega je nemško orožništvo odvedlo siloma. Nemški orožniki love slovenske fante, ki ne marajo v nemško Volkswehr in ravnaajo z njimi, če jih dobe, nad vse kruto.

Kakor duhovnike in za orožje sposobne može, tako preganjajo nemški vojaki in orožniki tudi žene in celo otroke znamenitejših slovenskih mož. Tako so zgrabili in v zapor odgnali gospo poslanca Grafenauerja, v Svečah Marijo M. z vsemi njenimi malimi otroki, v Velikovcu tri sestre itd. Pot v zapor je za te mučenike in mučenice vandalske nasilnosti pravi križev pot in njihovo trpljenje tem hujše, ker si noben hip niso svesti življenja. Župnika dr. Mörtla je med prisilno vožnjo iz Plajberka v Celovec v vagonu

Franjo Ogrizek:

Beg torpedovke štv. 11.

Kolikor toliko bo še v spominu kratko in lažljivo vojno poročilo slavne A. O. K. povodom pobega bivše avstro-ogrške torpedovke 11 v Italijo, glaseče se: Torp. 11 v bližini Ankone (it. vojna luka) nasedla, moštvo kakor ladja od Italijanov zajeta. Jednako lepo se glasi v mornarskem almanahu za l. 1919. Na strani izgub in v rubriki, kako ladja potopljena radi mine ali torpeda, kako dobesedno: nasedla (gestrandet). Toda laž ima kratke noge in nasedba torp. 11. se je pokazala polagoma v drugi luči, navadnega a tudi drznega pobega. Slavni Tegetthofov duh bivše avstro-ogrške mornarice pa je začel po tem dogodku počasi a sigurno pešati. V Pulju so se počele pobune radi slabe hrane, znan bode tudi upor mornarjev v Boki kotorski, kateri se pa žal radi preslabe organizacije in tamkaj zasidranih nemških podvodnikov ni posrečil. Višek pa bi dosegla revolucija šibenških mornarjev s pomočjo civilnega prebivalstva. Njih skoro leto dni dolge priprave v zvezi z antanto, napravile bi pokojni Avstriji smrtni udarec, toda splošna polomija je prehitela oziroma pospešila njih delo (Podrobno o tem poroča knjiga: Revo-

železniški sprevodnik napadel z jeklenim prešči povalnikom vozni listkov ter ga z njim bil po glavi, da mu je po obrazu curkoma tekla kri. Župnika Fuggerja je neki nemški študent tako zbil, da je župnik 6. maja v celovski bolnici za poškodbami umrl.

Nemški civilisti na zverinski način pobijajo in more ujetje Slovence. V Maribor so pripeljali slovenskega ranjenca, ki je v bojih dobil strel v trebuh. Ko je težko ranjen ležal na tleh, ga je nemški razbojnik v vojaški obleki dvakrat sunil z bajonetom. V Velikovcu so umorili dve zajeti slovenski šolski sestri, ob cestah vise razdrevesa trupla obešenih slovenskih mož in mladeničev. Pri napadu na Glinje v Rožu je bil poročnik Janko Kranjc težko ranjen v stegno. Obležal je na polju, ko so se naši umaknili. K njemu je prišel njegov sorodnik Wutte iz Galicije, zagrižen nemškutar, ki služi kot praporščak v nemški Volkswehr. Tega je ranjeni poročnik prosil za obvezo. Wutte pa je zgrabil za revolver in Kranjca psujoč ustrelil v glavo iz velike bližine, da jo je razmesaril. Nato je svojim vojakom ukazal, naj v Kranjca streljajo in ga z bajonetom prebodejo. To so vojaki storili. Kranjevo truplo je bilo končno popolnoma razmesarjeno.

V občini Ledenice so pred hišo slovenskega kmeta postavili več strojnih pušk, hišo obkolili, vrata razbili in v hišo streljali. Ko gospodarja niso našli, so s puško napadli njegovo ženo.

V bekštanjski občini so samo 1. maja zjutraj zgrabili približno 30 oseb, med njimi 70 let stare žene in može, ter jih odgnali. Ker so od-

tirali tudi matere, so mali otročiči ostali sami na svojih domovih, po katerih so mogli potem nemški vojaki neovirano pleniti. Do 7. majnika so nemški vojaki samo skozi Vrbo prignali nad 1600 civilnih oseb brez razlike spola in starosti. Siloma odvajajo slovensko prebivalstvo in ga tirajo v ujetniške tabore, kjer ravnaajo z njimi kakor z zločinci.

Da bo ves svet mogel izpregledati in prav spoznati način in smoter nemškega ravnanja s koroškimi Slovenci, bomo objavili nadaljevanje, čim bo poročilni material prebran in na svojo verodostojnost preizkušen.

Političen pregled.

Poincaré čestita ob priliki priznanja naše države. Belgrad, 14. maja. Predsednik francoske republike Poincaré je poslal regentu prestolonasledniku Aleksandru brzojavko, v kateri mu čestita na regentstvu kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev ter mu želi dolgotrajno in uspešno delo. Regent Aleksander se je za ta prijateljski pozdrav predsednika francoske republike takoj brzojavno zahvalil.

Koroški dogodki v narodnem predstavništvu. Belgrad, 14. maja. V včerajšnji seji narodnega predstavništva je poslanec dr. Pavel Pestotnik stavil na ministrskega predsednika vprašanje o dogodkih na Koroškem in postopanju nemških vojakov z ujetniki in slovenskim civilnim prebivalstvom. Nemci na Koroškem koljejo moške in ženske, nabadaajo deco na bajonete, ujetnike pa zapirajo in ubijajo. (Veliko ogorčenje med poslanci). Razen tega se čuje, da podpirajo

in 1 Italijan. Duša vsemu je bil torpedni mojster Donat in štabni strojnik Čeh Peterla. Govorili smo skoraj ob vsakem prostem času, pritoževala sta se zlasti čez svojega poveljnika, češ, da jih je radi pritožbe v hrani jednostavno pogljal od sebe rekoč: Vi morate biti z vsem zadovoljni. Povedala sta mi, da bodeča poskušala s pomočjo ostale slovenske posadke jednostavno pobegniti. Tekom jednega meseca organizirali so se že toliko, da je bilo misliti na izvršitev, teraj čakati samo ugodne temne noči. Zlasti pohvalno sta vedno omenjala jedinega Slovenca T. doma iz Cirknice, rekoč: Če bi vsaj še par tacih imela, potem bi še lažje šlo. Glavna služba naša je bila pred Šibenškim pristanom in njega otočju. Vrstili smo se in menjavali drug za drugim. Služba je trpela 24 ur, početek in izmenjava o 8. uri zjutraj. Prišla je na vrsto zopet torp. 11. Pred odhodom imel sem še kratek razgovor z Donatom mi da roko ter pravi: Najbrže se ne vrnemo več, če bo šlo po sreči, pomilujem le vas ostale, ker se boste morali ubijati in stradati še nadalje za prazen nič.

Želel sem mu dobro srečo in previdnost, s tem sva se razšla. Nemirno in težkim srcem pričakoval sem drugega dne, prišla je osma ura, čas izmenjave, toda torp. 11 še ni tu, isto

nemško akcijo proti Jugoslovanom na Koroškem tudi Italijani. (Veliko ogorčenje). — Min. predsednik Stojan Protić je odgovoril, da se vodi o dogodkih na Koroškem preiskava z ene in druge strani, da se vodijo pogajanja o povratku nemških čet na prejšnjo demarkacijsko črto in da se bo o vseh teh dogodkih, čimprej bo to mogoče, obvestila mirovna konferenca v Parizu ter da se bo ukrenilo vse potrebno, da se onemogoči nadaljnje divjanje Nemcev proti jugoslovanskemu prebivalstvu na Koroškem.

Proglasitev mirovne pogodbe prihodnji teden. LDU. Lyon, 13. maja. (Brezlično). V St. Germainu pričakujejo avstrijsko delegacijo v sredo jutraj. Overovljenje pooblastil bo trajalo nekoliko dni. Oficijelna razglasitev mirovne pogodbe pa se bo vršila najbrže že prihodnji teden. Seznam držav, ki bodo pri tej ceremoniji v st. germainskem gradu zbrane, še ni povsem gotov. Na vsak način pa bodo prisostvovala ceremoniji vse one države, s katerimi je svoječasno Nemčija prekinila zveze.

Naše meje. „Slov. Narod“ poroča: Stojimo v dneh odločitve. — Pariški „Le Temps“ od 11. maja poroča: Meje Nemške Avstrije. Svet petorice ministrov zunanjih zadev in g. Andre Tardieu, predsednik centralne teritorialne komisije, so se bavili na seji včeraj popoldne, da ugotovijo mejo Nemške Avstrije ter so jo očrtali, v kolikor se tiče Čehoslovaške. — Vprašanje mej med Nemško Avstrijo in Jugoslavijo je predloženo komisiji za jugoslovanske zadeve, ki ji predseduje g. Tardieu. Komisija je včeraj pričela preiskovati vprašanje meje od Maribora do Celovca. Nadaljevala je svoje delo danes jutraj. Misli se, da bo predložila rezultat danes popoldne svetu petorice. Med najnovejšimi vestmi pa poroča ista številka od 11. maja: Avstrijske meje: Svet petorice je danes predpoldne nadaljeval z preiskavanjem vprašanja mej Nemške Avstrije. Diskusija se je vrtila v glavnem okrog ograničenja italijansko-avstrijske meje na Koroškem. Seja se bo nadaljevala danes popoldne.

Plebiscit na Reki. Reka, 12. maja. Od naše strani izvedeni plebiscit na Reki je izpadel sijajno. Za Jugoslavijo je bilo oddanih 19.781 podpisov. S tem je dokazano, da je reško prebivalstvo jugoslovansko.

Zastopniki Nemške Avstrije v Parizu. — **Jadransko vprašanje.** — **Naše meje.** — **Koroška.** — **Poljske zahteve.** Pariz, 13. maja. Avstrijski delegati, ki pridejo v sredo v Pariz, bodo ložirali v Pavillon français. Pogodba z njimi jim bo predložena še le čez teden dni. Renner ne namerava govoriti o vprašanju združenja. Brockdorff pa namerava obdržati konferenco z avstrijskimi delegati o tem vprašanju. Zavezniki pa ne bodo dovolili nobene stika med obema delegacijama. — Vsak

opoldan, tedaj pa sem bil skoraj prepričan, da se jim je beg posrečil. Izginili so kakor kobra, nobena signalna stacija jih ni opazila in nihče ni slutil resnice. Splošno mnenje je bilo, da je nasedla na mino ali bila torpedirana. Nagnali so takoj vse torpedovke in druga vozila iz Sib. pristana iskat z ubljeno 11. Če se je ponesrečila vsaj nekaj plavajočih ostankov se mora kje najti. Iskali smo jo čez dva dni in noči, seveda zaman, ker 11. bila je med tem časom že davno na varnem. Dvignili smo iz vode vsak kosič plavajočega lesa in ugibali ne bi li bilo to del koje oprave s torp. 11. Mislil sem si sam pri sebi ko bi vi vedeli kje je 11, gotovo ne bi tako marljivo iskali. Tako sem pač moral igrati binavca. Vse iskanje bi trpelo še ne vem koliko časa, da nas niso rešili Angleži sami, ko so po dveh dneh tega dogodka, brezličnim potom iz Maite javili: Da se je moštvo torp. 11 navečalo stradati in pobeglo s torpedovko vred v Italijo, ter z njo par milj pred Ankono nasedi na plitvino. Častnika sta bila zvezana, pobunjeno moštvo se predalo s torpedovko vred Italijanom, koji so jo malo poškodovano in na slovesen način odpeljali v svojo vrsto. Naša višja poveljstva kar niso mogla razumeti, da je kaj takega pri naši slavi polni mornarici mogočega. Za nas ostale je bil ta beg vsaj to dobro, iz strahu, da jih še

dan se pričakuje rešenje vprašanja Reke. Govori se danes o novem predlogu baje z ameriške strani, da bi dobili Lahi za Reko odškodnino v Istri ali dalmatinskih otokih. To so govorice. Pričakuje se Orlandova deklaracija. Francosko časopisje soglasno priporoča Lahom popuščanje. „Liberte“ piše, da so bivši avstrijski narodi osvobojeni in da se Francozi n' majo vmešavati v njihove račune. „Temps“ piše proti združenju Nemške Avstrije, pa tudi proti obnovi stare Avstrije v obliki kakšne zveze. Stari odbor desetorice, ki ga sestavljajo štirje predsedniki vlad, štirje zunanji ministri, baron Makino in Tardieu, se je v ponedeljek bavil z mejami Avstro-Ogrske in pripravil pogodbo za novo nastale države „Journal des Debats“ piše o oboroženem konfliktu med Jugoslovani in Korošci, brani nas in se izjavlja proti plebiscitu v okolici Celovca. — Poljaki trdovratno zahtevajo skupno mejo z Romunijo, direktno železniško zvezo Varšava—Konstanca in s tem pristop na Črno morje. — Holandske delegate pričakujejo v 8 dneh, radi ureditve nove holandsko-belgijske meje.

Čehoslov. nar. skupščina za pravice koroških Slovencev. LDU Praga, 13. maja. (ČTU) V včerajšnji seji narodne skupščine so poslanci dr. Franta in tovariši vložili predlog, ki se glasi med drugim: Edina dežela bivše Avstro-Ogrske monarhije, kjer Nemci še vedno tlačijo Slovence, je Koroška. Slovensko prebivalstvo te dežele je bilo že od nekdaj izpostavljeno najhujšemu narodnemu iztiranju. Nemški šovinizem ni bil nikjer tako brezobziren kakor v tej deželi. Dasi je na Koroškem obstojala demarkacijska črta, se Nemci z njo niso zadovoljili in so začeli ofenzivo. Iz te nesrečne dežele prihajajo obupna poročila o nemškem nasilstvu. Begunci prihajajo na Kranjsko in pripovedujejo o grozovitostih nemške soldateske. Tirolski in štajerski prostovoljci ubijajo slovenske ujetnike. Nemški listi priobčujejo članke, kjer proslavljajo čiščenje in osvobodjenje koroške dežele. — Interpelanti so vložili nastopni nujni predlog: Vlada naj se takoj obrne do prijateljskih entitnih vlad, da nastopijo čim strožje zoper nemško nasilstvo. Vlada naj upravičene zahteve Jugoslovanov po osvoboditvi Slovencev izpod ponižujočega nemškega jarma podpira na ta način, da se vsa koroška dežela, ki je bila prvotno popolnoma slovenska in ki je danes le umetno germanizirana, prisodi združenemu kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Mirovna pogajanja z Nemčijo. LDU. Versailles, 13. maja (DKU) Drž. minister grof Brockdorff-Rantzau je odposlal danes predsedniku mirovne konference Clemenceauju tri spomenice. Prva vsebuje poročilo narodnogospodarske komisije, ki ima nalogo proučiti posledice mirovne pogodbe za položaj nemškega naroda. Konec se glasi nastopno: Ako se mi-

kaj več ne pobegne, vsaj nekaj boljše in užito hrano. Dasi ravno so počeli Slovence zlasti Čeha premeščati iz vseh odgovornejših mest in strogo nadzirati in špijonirati med moštvom so se kljub temu jednaki slučajji počeli vrstiti. Vsaj kolikor je meni znano še trije.

Tako torp. 51, ukrcanih nekaj Čehov in pa Slovencev, je bila brzoglavim potom odpoklicana iz Korčule in je morala spremljana od dveh drugih torpedovk peljati takoj v Pulj, kjer se je proti vsemu moštvu in na celtem brodu pričela stroga preiskava, brez uspeha. Toda izkrcali in porazdelili so vso moštvo na različne ladje, ukrcali pa same sveže ljudi. Kakor sem še pod nedavnim časom od jednega strojnika zvedel, pripravljel se je tudi tam beg, toda merodajni krogi so slišali nekaj zvoniti in s izkrcanjem vso stvar preprečili.

Drugi a tragični slučaj torp. 81 kjer so nameravali cesarju zveste s spalnim sredstvom omamiti, ter tako iz Pulja pobegniti. Toda imeli so izdajico med seboj, kateri jih je javil, ter bila dva na mestu ustreljena. Dalje nameravan in pripravljen beg torp. 10 iz Lombarda pri Korčuli pod vodstvom korvetnega poročnika L. toda vsled nenadnih zaprek neizvršen. Vse to nam prikazuje kako pri koncu je že bila slavna Avstrija in da so se vsi slovanski mornarji zavedali svojih narodnih dolžnosti.

rovni pogoji izvedejo, znači to enostavno pogin veliko milijonov ljudi v Nemčiji. Ta proces bi se razvil jako hitro, ker je po vojni blokadi in njeni poostitvi med premirjem zastrupljeno ljudsko zdravje. Nobeno pomožno delo ni bi moglo ustaviti tega strašnega umiranja. Mir bi zahteval od Nemčije več človeških žrtve, kakor jih je zahtevala štirinapolletna vojna. Mi ne vemo in skoro bi na tem dvomili, da so si delegati aliiranih in asociiranih držav v svesti konsekvence, ki bi nedvomno nastopile, ako bi Nemčija, do sedaj gosto naseljena, z vsem svetovnim gospodarstvom spojena in od uvoza surovin in živih odvisna industrijalna država, naenkrat bi bila pomaknjena na tako stopnjo razvoja, ki je morda odgovarjala njeni ekonomični konstrukciji in njenemu številu prebivalcev pred polstoletjem. Kdor podpiše to mirovno pogodbo, izreka obenem smrtno odsodbo nad mnogo milijonov nemških mož, žen in pa otrok.

LDU. Versailles, 13. maja. (DKU.) Druga spomenica grofa Brockdorff-Rantzaua, ki se peča z vprašanjem povračila škode, izjava: Nemčija se je zavezala povrniti škodo. Nemška delegacija ne more pripoznati pravice ali zahtevka aliiranih in asociiranih držav povrnitvi škode, ki je vsled vojne nastala. Nemško ljudstvo ni hotelo vojne in ne bi nikdar začelo napadalne vojne. V zavesti nemškega naroda je bila ta vojna vedno samo obrambna vojna. Nemška delegacija se tudi ne strinja z naziranjem aliiranih in asociiranih vlad o krivcu te vojne; tudi ne more bivši nemški vladi podtikati edine in glavne krivde vojne. Nemški delegati prosijo radi tega za vročitev izjave komisije, ki so jo aliirane in asociirane vlade imenovala v proučitev odgovornosti krivcev vojne.

Dnevne novice.

Za dijaško kuhinjo v Mariboru je daroval g. Fr. Ogrizek, trgovec v Mariboru, Vetrinjska ul. 17, 100 K.

Strankarska sloga. 10. maja so se zedinile vse 3 slov. stranke, da morajo v očigled narodni nevarnosti prenehati vsi strankarski boji v časopisu, na shodih in v zasebnem življenju. A včerajšnji »Naprej« prinaša strupen napad na poslanca Voglarja in današnji »Slovenec« še bolj strupenega na poslanca dr. Kukovca. Sloga pomeni očitno samo to, da smeta Slovenec in Naprej pisati, kar hočeta, medtem ko morajo napredni listi molčati.

Nemško gledališče v Mariboru še vedno prireja predstave, dasi smo že sredi meseca majnika. Prejšnja leta se je igralo samo do Velike noči, zakaj traja letos sezona celo leto? Nemara samo radi tega, da se »markira« nemški značaj mariborskega mesta? Prosimo naše oblasti pojasniti.

Nemci v Vuzenici. Iz Vuzenice se nam poroča, kako si Nemci in nemčurji predstavljajo svobodo, ki bi zavladala, če bi Vuzenica pripadla Nemški Avstriji. Ko so pretekli teden nekateri Slovenci zbežali, ko se je razglasila vest, da se bližajo nemške roparske tolpe, so Nemci in nemčurji planili po njihovem imetju in jih izropali. Posestniku Fr. Tavčarju na primer so oplenili hišo in mu je nek dninar Müller odpeljal kar dva konja, nadučitelju Viherju so s cepini razbili omare in mu odnesli obleko in perilo, v Mravljakovi krčmi pa so pili korajžo, ne da bi pijačo plačali ali samo vprašali za račun. Večina teh roparjev je že pod ključem, nekateri pa so pobegnili v obljubljeno deželo svobode, v Nemško Avstrijo. To je torej eden vzgled več, kaj bi vas čakalo, če bi vam zagospodovala nemške tolpe.

Ven z Nemci! Celjska »Nova doba« piše: Preiskave bodo v najkrajšem času dognale, da so Nemci in nemškutarji po Spodnjem Štajerju organizirali vstajo, ki bi naj v ugodnem času privedla do popolnega državnega preobrata. Začasno ne nameravamo podati javnosti ogromnega materijala, ki je že zbran za te naše patrijotično misleče Nemce in nemškutarje v Celju, Velenju, Mariboru in sploh po vseh spodnještajerskih krajih, kjer bivajo ti ljude, ki so bili kot

boljše situirani naravnost ovčice v očeh naše politične oblasti, zadostuje danes dejstvo, da se je našlo orožje in municija v velikanskem številu pri najboljših rodbinah v omarah, po kletah itd. V Slov. Gradcu se je našlo nove zastave nemško-avstrijske države, dokaz, da so bili prepričani o njihovem uspehu, meščani so se oborožili do glave, ženske niso zaostale za moškimi in deca, ki je zadnji čas zahajala v slovensko šolo, je bila dobro pripravljena in naučena za sprejem koroških roparjev. In vso to municijo, strojne puške in drugo orožje so sprejeli potom naši oblasti znanih in zanesljivih nemškutarjev, ki so zvečer sedeli v družbi naših ljudi, po dnevi pa delali razne hribolazne izlete. Mi smo trdno prepričani, da vse krivce zadene stroga kazen, vendar to ne bo zadostovalo, kajti kdor danes pozna to do mozga zagrizeno druhal, ve, da ne bo poprej konec rovarjenja, dokler naša država ne zapove: ven z Nemci, tudi če se navidezno obnašajo kot najboljši patriotje.

Mariborski verižniki pred sodiščem. V sredo so se pred mariborskim okrožnim sodiščem morali zagovarjati zaradi verižne trgovine agent Burndorfer, Martinov poslovođa Korman in znani veletržec v Tegetthoffovi cesti Kokoschinegg. Trgovali so lansko poletje s svilo v vrednosti nad 25.000 K, ki je bila baje na zagoneten način ukradena na južnem kolodvoru. Vsakdo bi pričakoval pri verižnikih „na debelo“ visoke kazni, a sodba okrožnega sodišča je bila milostna: agent Burndorfer je bil obsojen samo na sedem dni strogega zapora in 1000 K denarne kazni, poslovođa Korman na pet dni in 500 K denarne kazni, veletržec Kokoschinegg pa je bil seveda oproščen.

Polnoletnost. Dne 13. maja je predložil minister za konstituantno dr. Kramer zakonski načrt o polnoletnosti državljanov kraljevine SHS, ki naj se doseže z izpolnjenim 21. letom. Obenem je predložil zakonski načrt za nov poslovnik narodnega predstavnštva.

Angleški premog za naš les. Angleška tvrdka Ewans et Comp. Limited iz Cardiffa je sporočila trgovinski zbornici v Beogradu, da ima na razpolaganje premog in da je pripravljena stopiti v zvezo z našimi trgovci s premogom. V zameno želi dobiti les za rudnike in prosi, naj se ji javijo trgovci, ki bi mogli ta les dobavljati.

Stavka v opekarini Dervušek v Lajtersbergu. Delavci te opekarne, 90 po številu, stavkajo od 12. t. m. Delodajalec kakor tudi delojemalci obrnili so se na okrajno glavarstvo v Mariboru s prošnjo za posredovanje. Glavarstvu se je posrečila poravnava, veljavna za celo letošnje sezono. Delavskim zahtevam se je kolikor mogoče ugodilo. Z delom se je zopet začelo.

Ministerstvo za prehrano in obnovo zemlje je z odlokom z dne 9. maja 1919 odredilo, da se za vsako odpremno izkaznico (izvoznico) pobira pristojbina 10 kron v prid ubožne akcije.

Prepoved udeležbe pri inozemskih, zlasti tudi nemško-avstrijskih državnih loterijah. V smislu § 3., patenta z dne 13. marca, zbirka pol. zak. 40 B št. 27 odnosno odloka finančnega ministrstva z dne 6. marca 1854 drž. zak. št. 60, po katerem je igranje v inozemskih loterijah ter nakup in prodaja inozemskih srečk sploh prepovedano, se za območje poverjenišva ministrstva financ za Slovenijo in Istro prepoveduje tudi vsaka udeležba pri nemško-avstrijskih državnih loterijah (dobrodelnih loterijah in razredni loteriji), ker o skupnosti teh loterij ne more biti več govora, temveč jih priredi Nemška Avstrija sama zase. Opozarja se na posledice prestopka te prepovedi: §§ 438 - 444 doh. kaz. zak.

Služba sekundarija na internem oddelku obče javne bolnišnice v Celju je razpisana. S službo so zvezani sledeči prejemki: letni adjutum 1400 K, prosto stanovanje in hrana I. razreda v zavodu, pravica do pet letnih po 200 K in izjemna draginska doklada letnih 600 K. Služba je provizorična in velja obojestranska trimesečna odpoved. Pravilno

kolekovane prošnje, ki jim je priložiti krstni in domovinski list, diplom doktorja vsega zdravilstva in eventualna dokazila o dosedanjem službovanju, naj se vložijo do 1. junija 1919 pri zdravstvenem oddelku deželne vlade v Ljubljani.

Vsem okrajnim glavarstvom, županstvom in drugim uradom. Primorani vsled koroških dogodkov iščejo koroški begunci na Krajskem in Štajerskem zavetja. Mnogi izmed njih so dvakratni begunci: pregnani z Goriškega so se naselili na Koroškem, a sedaj so drugi pognani po svetu. Česar niso ti reveži izgubili pri begu iz Goriškega, so izgubili sedaj pri begu s Koroškega. Posamezni niso rešili ničesar, kot golo življenje in cape na sebi. Dolžnost vseh oblasti, okrajnih glavarstev, županstev itd. je pomagati tem ljudem. Življenska kruta usoda jih je izmučila in zato je dolžnost vsakega in zlasti tudi vseh javnih organov, pomagati ljudem, ki niso sami zakrivali svoje bede in trpljenja, z besedo in dejanjem. Brez mrmranja, brez obotavljanja mora se jim priskočiti na pomoč. Zato pozivljata poverjenišvo za socialno skrbstvo in posredovalni urad za begunce vse oblasti, da povsod in ob vsaki priliki nudijo tem največjim revežem glede stanovanja, dela, obleke, prehranjevanja, begunske podpore itd. pomoč. Poverjenišvo za socialno skrbstvo bo izvršuje svoje dolžnosti za slučaj kakih pritožb radi postopanja proti beguncem, storilo proti krivcem energične korake. Begunci, ki bi meli kake tozadevne pritožbe, naj se zglašajo pri posredovalnem uradu za begunce v Ljubljani. — Poverjenišvo za socialno skrbstvo in posredovalni urad za begunce SHS v Ljubljani.

Kolekovanje vlog na ministerstvo za prehrano i. dr. Ponavljajo se slučajji, da stranke ne kolekujejo prošnji in vlog na razne urade zlasti ministerstva v Beogradu. Pozivljajo se torej, da posvečujejo kolekovanju večjo pozornost, ker se nepravilno kolekovane vloge smatrajo kot brezpredmetne in se na nje ne izdaje nikake rešitve.

Razpisuje se služba upravitelja za državno zdravilišče Topoljščico pri Šoštanju. Prosilci, kateri so zmožni bolniško-ali kopališko-upravnih poslov naj vložijo do 20. maja t. l. svoje s predmetnimi dokazili in pogoji nastanitve opremljene prošnje pri kuratoriju za upravo Topoljščice v Ljubljani, Dvorce vrata št. 127. Plača in drugi pogoji po dogovoru.

Službo okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Zalec, kateremu pripadajo občine Zalec, Št. Peter v Savinjski dolini, Griže, Gotovlje, Petrovče in Velika Pirešica, razpisuje dežel. vlada v Ljubljani. S to službo je spojena osnovna plača letnih 1200 K in pravica do šest petletnic po 100 K. Glasom naredbe celokupne deželne vlade za Slovenijo št. 467 z dne 29. aprila 1919 je dalje okrožnim zdravnikom do preklica dovoljena draginska doklada v izmeri 100% vseh službenih prejemkov. Prošnje, opremljene s potrebnimi svedočbami naj se vložijo do dne 1. junija 1919 pri zdravstvenem oddelku dež. vlade v Ljubljani.

Velika tatvina usnja. Neznani tatovi so vlomili v delavnico Jožefa Suliča in Lazarja Kocijančiča ter odnesli usnja v vrednosti 8800 kron. Kdor bi zasledil tatove, dobi 1000 kron nagrade.

Navijalci cen tobaku. Policija je aretirala Julijano Potočnik in Štefana Stojnska, ker sta prodajala cigarete za previsoke cene. Izročili so ju sodišču.

Zastavice vsakovrstne v veliki izbiri pri tvrdki V. Weigl, Glavni trg 22.

Šahovski klub. Pozivamo vse prijatelje šahovske igre, da se v četrtek, 15. t. m. ob 20. zvečer sestanejo v kavarni „Theresienhof“ v svrhu dogovora; klub bo gojil teorijo igre, prirejal turnirje, s čimer se bo razširilo znanje te najlepše svetovne igre. Sestanek se vrši v stranski sobani.

Uboga hroma vdova se prav srčno zahvaljuje za milodare in prosi še nadaljne podpore.

Zahtevajte povsod naš list!

Razne novice.

Kako Francozi štedijo. Francoski listi poročajo, da je bilo od 1. januarja do konca aprila vloženo v francoske denarne zavode okoli 320 milijonov frankov.

Poljski židje preplavljajo Hrvatsko. Preko Madžarske se vane iz Poljske in Male Rusije silne mase poljskih židov, ki bi se rade razpasle po Hrvatski in Slavoniji. Državna policija jim zabranjuje vohod v Zagreb in odpremlja vsak dan vse polno teh židov preko demarkacijske črte. S seboj imajo velike količine maloruskega denarja pa radi kupujejo tujo valuto.

Legar se širi po Ukrajini, Galiciji in madžarski. Zrtev je obilo. Zadnji čas se je bolezen razširila tudi na Čehoslovaško.

Peklenski stroji za člane ameriškega kabineta. Iz Washingtona poročajo, da so našli poštni uradniki v zavojih 17 peklenskih strojev, ki so bili naslovljeni na visoke uradnike in člane ameriškega kabineta.

Slovenci! Slovenke! Govorite povsod samo slovenski!

Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzojavna poročila „Mariborskemu delavcu“).

Koroška fronta.

LDU. Ljubljana, 15. maja 1919. Severna artiljerija je oddala nekaj strelav severnovzhodno od Slovenjega Gradca. Tekom včerajšnjega dneva se ni nikjer bojevala pehota. Položaj neizpremenjen.

Veliki nemiri v Italiji.

LDU. Lugano, 15. maja. (ČTU). V Napolju so, kakor se šele zdaj zaradi cenzure doznava, izbruhnili veliki nemiri. V notranjem mestu je nastal boj med odpuščenimi vojaki in redarstvom, pri čemer so celo napadale čete z revolverji in bodali napadale redarstvo. Prisilili so redarstvo do umika v vojašnico, katero so potem ljudstvo in vojski oblegali. Oddali so baje več nego 2000 strelav. Naposled je vojaštvo izprlo del mesta, hoteč vzpostaviti mir. Približno 150 vojakov napadnih čet so aretirali. Patrolje so korakale po mestu. V Napolju bivajoče častnike in 4000 dijakov so uvrstili v nekako meščansko gardo, ki mora biti vsak trenotek pripravljena poseči v boj. Število ranjencev znaša 15, ki pa vsekakor ne odgovarja dejstvu.

Solunski listi in mirovni pogoji Nemčiji.

LDU. Lyon, 15. maja. (Brezlično.) Iz Soluna poročajo: Solunski listi so mnenja, da so pogoji, ki jih je narekovala antanta Nemčiji, sicer zelo trdi, a pravični. Ako bi bila zmaga Nemčija, bi gotovo bila zasedla ves kontinent. Z isto strogostjo bi se po mnenju solunskih listov moralo ravnati tudi s Turčijo in Bolgarsko.

Blokada Ogrske.

LDU. Lyon, 15. maja. (Brezlično.) Najvišji gospodarski svet se je v svoji seji dne 12. maja pod predsedstvom Cecila bavil z ekonomičnimi odredbami za primer, da bi Nemčija ne hotela podpisati mirovne pogodbe. Obenem se je antanta izrekla za nadaljno blokado Ogrske, dokler je tamošnji položaj negotov.

Francija in Čehoslovaška.

LDU. Lyon, 15. maja. (Brezlično.) Iz Praga poročajo „Narodny listi“: Čehi izražajo Franciji toplo zahvalo za dar 115 zrakoplovov, ki jih je sprejela Čehoslovaška od Francije.

Dopisi.

Čitalnično predavanje v Ptuj dne 3. maja t. l. ob 20. uri zvečer v Narodnem domu, je bilo obiskano tako dobro, da je bila dvorana skoro polna. Govornik dr. Tone Gosak, odv. v Ptuj je podal kratko sliko razmer za rimske dobe, razpadu rimskega cesarstva, ustvaritvi nove velike države potom narodov prišedših iz iztoka na vzhod in s severa proti jugu v Italijo. Rimska kultura ohranjena v Bizancu je oživila vse panoge človeških znanosti: pesništvo, politiko, fiziko, trgovinske vede, nastalo je novo gospodarsko življenje, veliko število univerz, bank, trgovsko računstvo in knjigovodstvo itd. Rim je bil od 13. do 16. stoletja gospodarsko središče takratnega kulturnega sveta, Lahi so bili vodilni narod. V slikarstvu so še danes učitelji umotvori ustvarjeni v renesančni dobi. Italijanska literatura te dobe je imela velik vpliv na slovensko (Prešeren). Sledili so potem za kratko dobo Holandci, potem Francozi, končno Angleži kot vodilni narod, Nemcem je v tej vojni spodletelo. Karnegij trdi, da pridejo sedaj na vrsto Amerikanci kot najboljša rasa sedaj živečih narodov. Merodajen vpliv za veliko vlogo Italije v 19. stoletju je imela narodnostna ideja. Le-ta je stopila na plan Franciji po uvedbi in vsled uvedbe splošne brambne dolžnosti l. 1792. Nemški pisatelj Herder in češki Dobrovsky sta mnogo pisala o njej že takrat ter zastopala stališče iz humanitarnih razlogov, da se mora vsakemu narodu dati predpogoje za svoboden razvoj. V zadnji dobi je najznamenitejši učenjak in zastopnik te ideje realisti dr. Masaryk, sedanjí predsednik češke republike, karerega vpliv v tej smeri je gotovo velik. Wilson torej v svojih 14 točkah tudi, če bi se jih smatralo za resne, idejno ni izrazil nič novega. Italija je v 3 osvoboditvenih vojnah in po konfisciranju papeškega ozemlja 20. septembra l. 1870 dosegla ujedinjenje, postala velevalst in je kot taka sklenila z Nemčijo in prejšnjo Avstrijo pogodbo, ki jo je v tej vojni z ozirom na londonski pakt, kateri ji je obetal bogat plen razglasila za neveljavno. Govornik je potem podal splošno sliko o današnjih razmerah v Italiji v javnem in zasebnem življenju, slikal zakonodajo in končno prispel do razmerja Ital. napram nam Slovincem posebej in Jugoslovanom sploh pred vojno, med vojno, in je končno podal misel glede bodočnosti naše z ozir. na Italijane. Prvotno so nas sovražili, kakor druge, potem so nas navidezno začeli ljubiti, da bi nas z bodalom, ki ga ima vsak prijazen Italijan vedno pri sebi tem lažje zabodli. Kvaliteta naše rase in moč narodnostne ideje nam more in mora pripomoči v poslednji etapi našega ujedinjenja popolno, neokradeno in v vseh ozirih srečno Jugoslavijo. Po predavanju se je razvila v spodnjih prostorih narodnega doma prijetna zabava v rodbinskem krogu ptujskih Slovincov.

Novi tečaji za stenografijo, strojepis, pravopis in trgovsko pismo, računstvo in navadno knjigovodstvo, dvojno in ameriškansko knjigovodstvo, lepomis in nemški jezik, pričnejo 2. junija 1919 in trajajo 4 meseci. Prospekti brezplačno. Zasebno učilišče Legat v Mariboru, Vetrinjska ulica 17, 1.

Književno naznanilo.

F. M. Dostojevskij, Besi: Roman v treh delih. Pravkar je izdala Tiskovna zadruga krasen prevod enega največjih svetovnih romanov: Dostojevskega Besi. Baš v današnjih časih je to delo velike važnosti, kajti kdor hoče razumeti današnjo rusko revolucijo, ta mora čitati Bese. V Besih nam odkriva Dostojevskij življenje ruske družbe v sedemdesetih letih. Ta generacija je predhodnica današnje revolucionarne. Bese je preložil Vladimir Levstik. Njegov prevod je lepši in popolnejši od marsikaterega prevoda

velikih narodov. Bese, ki so izšli v 2 zvezkih, slovenski inteligenci najtopleje priporočamo. Prvi zvezek velja K 16.—, drugi K 14.—, po pošti 80 v več. Oba zvezka skupaj se naročata pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica št. 6.

Izgubila se je

rožna torbica v Tegetthoffovi ulici. Vsebina legitimacija južne železnice. Odda se naj proti odškodnini v Wildenrainerjevi ulici 13 pri gosp. Zgonc. 2—1

Knjigarna in veletrgovina papirja Vilko Weixl Maribor, Glavni trg 22

priporoča sledeče knjige:

J. Jurčič, Zbrani spisi, broš. 12.—, vez. 17.—
F. Golar, Rožni grm, " 5.—, " 7.—
Dr. B. Derč, Dojenček, " 3.20
F. Juvanič, Učna knjiga francoskega jezika, I. in II. del, broš., po K 4.40
E. Novak, Slov. stenografija, broš. K 5.50, po pošti od 50 v—1 K več.

Šolske knjige za ljudske šole, vse vrste ki se nahajajo v ljubljanski založbi.

Razglednice od proslavljenja Zrinskega in Frankopana v Mariboru, ter od proslavljenja 1. majnika Cirilca, pisana in tiskana, po 30 vin., s pošto 5 vin. več.

Musikalije in pesmi. 3—3

Zdravnik

dr. Vilko Marin

ordinira od 19. majnika naprej vsak dan od 14.—16. ure popoldne

Elizabetna cesta št. 15, Maribor
Telefon št. 205.

Uljudno naznanjam sl. občinstvu, da prevzamem **17. majnika v Studencih** od g. L. Vlahoviča

restavracijo.

Postregel bom vedno s pristno kapljico in dobrimi jedili.

J. Petrišič.

Naznanilo.

Cenj. občinstvu si usojam naznaniti, da sem svojo trgovino s špecerijo v Luterjevi ulici št. 9, prodal Francu Starčiču.

Zajedno se zahvaljujem za izkazano mi zaupanje in prosim isto tudi mojemu gospodu nasledniku blagohotno izkazati.

Z odličnim spoštovanjem

Aleksander Mydlil.

Nova slovenska trgovina.

S tem si usojam cenj. občinstvu javljati, da sem kupil trgovino s špecerijo od Aleksandra Mydlila v Luterjevi ulici št. 9.

Kot trgovec-strokovnjak se bom trudil imeti v zalogi samo prvovrstno blago in z istim svojim cenjenim odjemalcem po mogoče najnižjih cenah postreči ter se priporočam za blagohoten obisk.

Prodajal bom v steklenicah čez ulico pristna haloška vina lastnega pridelka.

Z odličnim spoštovanjem

Franc Starčič, trgovec.

Zdravnik

dr. Ivan Raišp

ordinira vsak dan od 14.—16. ure popoldne
Vetrinjska ulica št. 12, Maribor
(preje dr. Terč). 3—3

Svoji k svojim!

Notarska pisarna.

Notarski namestnik prejšnjega notarja dra. H. Wiesthalerja je otvoril dne 12. maja t. l. svojo pisarno v prejšnjih prostorih notarijata v Mariboru

Tegetthoffova ulica št. 12

v pritličju na desno.

Franjo Krišper
notarski namestnik.

Pristno rdeče vino

se prodaja v steklenicah vsak dan od 2—6 ure.

Kletarstvo Alwies, Maribor

Meljski hrib št. 63. 7—7

Restavracija in hotel

pri „Zamorcu“
(hotel „Mohr“), Maribor

Izborna pristna vina. — Lepe tujske sobe.
— Najboljša jedila. — Klubova soba. — Prostoren vrt.

Za obilen obisk se priporočata

Franc in Pavla Jančer.

Podpisujte drž. posojilo!